

การประชุมชี้แจงกรอบการดำเนินงานร่วมกันกับ สำนักงานยุติธรรมจังหวัดต้นแบบ ๔ แห่ง
คือ ราชบุรี ภูเก็ต นครพนม และสุโขทัย

๑ เมษายน ๒๕๖๔ เวลา ๑๔.๓๐ น. ณ ห้องประชุมสำนักงานกิจการยุติธรรม ๒ (JA๒) พันตำรวจโท ดร.พงษ์ธร ธัญญสิริ ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม ได้ให้เกียรติเป็นประธาน “การประชุมชี้แจงเป้าหมายและกรอบการดำเนินงานการสร้างตัวแบบ (Model) ขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.)”

โดยมีนายชัยวัฒน์ รุ่งเล็ก รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นางสาวปริญานุช จริงจิตร ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ และนางสาวณัฐนันท์ พิทักษ์ ผู้อำนวยการกองประสานราชการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม เข้าร่วมประชุมพร้อมกับผู้แทนสำนักงานยุติธรรมจังหวัด (ผ่านระบบการประชุมทางไกล Video Conference) ซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นจังหวัดต้นแบบ ๔ จังหวัดในการทดลอง Model ประกอบไปด้วย สำนักงานยุติธรรมจังหวัดสุโขทัย สำนักงานยุติธรรมจังหวัดนครพนม สำนักงานยุติธรรมจังหวัดภูเก็ต และสำนักงานยุติธรรมจังหวัดราชบุรี

สรุปสาระสำคัญการประชุม ดังนี้

๑. ฝ่ายเลขานุการ ฯ โดย สกธ. ได้นำเสนอตัวแบบ (Model) ขับเคลื่อน การดำเนินงาน กพยจ. และแนวทางในการดำเนินงานร่วมกันในระดับพื้นที่ ๔ จังหวัด

ซึ่งที่ประชุมได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงตัวแบบ (Model) ที่สำนักงานกิจการยุติธรรมได้พัฒนาขึ้น และเห็นด้วยว่าบทบาทการดำเนินงานของ กพยช. ที่ผ่านมา เป็นการดำเนินงานในระดับนโยบายซึ่งยังไม่สามารถส่งผ่านการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม ตัวแบบ (Model) ที่สำนักงานกิจการยุติธรรมพัฒนาขึ้นมานั้นจะเป็นกลไกในการถ่ายทอดนโยบายจากส่วนกลาง ตลอดจนแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติลงสู่พื้นที่ โดยตัวแบบดังกล่าวกำหนดให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารงานยุติธรรมจังหวัดขึ้น เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนโครงการหรือกิจกรรมในด้านการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในพื้นที่ และสามารถบรรจุลงในแผนพัฒนาจังหวัดสำหรับขอรับการสนับสนุนงบประมาณต่อไป

๒. รูปแบบการขับเคลื่อนการดำเนินงาน Model นี้ สำนักงานกิจการยุติธรรมจะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานให้คำปรึกษาและร่วมเรียนรู้ไปกับสำนักงานยุติธรรมจังหวัด รวมถึงการจัดทำชุดความรู้ (Lesson Learned) เพื่อนำไปใช้เป็นตัวแบบขับเคลื่อน กพยจ. ทั่วประเทศในอนาคตต่อไป

๓. ที่ประชุมได้กำหนดแผนการลงพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าวในเดือนเมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๔
เพื่อให้เกิดการยกร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารงานยุติธรรมจังหวัดขึ้น

๔. ที่ประชุมได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการ ฯ ประสานข้อมูลแผนงานโครงการ/แผนการของงบประมาณในพื้นที่
กับสำนักงานยุติธรรมจังหวัดต้นแบบ รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานอื่นๆที่เกี่ยวข้องของแต่ละจังหวัด สำหรับ
นำไปใช้ในการลงพื้นที่เพื่อร่วมกันยกร่างแผนยุทธศาสตร์ฯ ของแต่ละจังหวัดต่อไป

รายงานการสร้างตัวแบบ (Model) ในการขับเคลื่อน
การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด
(กพยจ.)

๑. ที่มาและความสำคัญ

ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ ที่ได้บัญญัติขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการบูรณาการและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงภาคประชาสังคม และได้กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ทำหน้าที่จัดทำแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ รวมถึงการเสนอแนะและพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายด้านกระบวนการยุติธรรม การประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม การกำหนดแนวทาง กลยุทธ์ และมาตรการในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล เป็นต้น จึงเห็นได้ว่าบทบาทของ กพยช. ที่ผ่านมาเป็นการดำเนินงานในระดับนโยบาย ซึ่งยังไม่สามารถส่งผ่านการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชนในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เห็นชอบในหลักการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการบูรณาการการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในพื้นที่ผ่านยุติธรรมจังหวัดในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม และเชื่อมโยงประสานความร่วมมือในจังหวัด รวมทั้งให้การแก้ไขฟื้นฟู ติดตามดูแลช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดในชุมชนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพยช. จึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานของ กพยจ. เพื่อเป็นกลไกสนับสนุนภารกิจของ กพยช. ในการนำนโยบายจากส่วนกลางและการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติไปสู่ในระดับพื้นที่จังหวัด โดยสร้างตัวแบบ (Model) ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ กพยจ. ในพื้นที่ยุติธรรมจังหวัดต้นแบบ พร้อมจัดทำเป็นข้อมูลชุดความรู้ (Lesson Learned) ไปใช้ในการขับเคลื่อน กพยจ. ทั่วประเทศ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวจะก่อให้เกิดความร่วมมือในการกำหนดกรอบทิศทางและการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในระดับพื้นที่ โดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารงานยุติธรรมจังหวัดที่สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ และแผนพัฒนาจังหวัดในพื้นที่ อันจะส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติไปสู่เป้าหมายในระดับพื้นที่อย่างแท้จริง รวมทั้งยังเป็นกลไกสำคัญในการติดตามการรายงานข้อมูลการดำเนินงานในพื้นที่ (Monitoring) จาก กพยจ. เพื่อรายงานและให้ข้อเสนอแนะในพื้นที่ไปยัง กพยช. ในลักษณะล่างขึ้นบน (Bottom up) ที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนมากขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๑. สร้างและทดลองใช้ตัวแบบ (Model) ขับเคลื่อนการดำเนินงาน กพยจ. ในพื้นที่ยุติธรรมจังหวัดต้นแบบพร้อมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลชุดความรู้ (Lesson Learned)

๒. ขับเคลื่อนการดำเนินงานของ กพยจ. ให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารงานยุติธรรมจังหวัด ที่สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ และแผนพัฒนาจังหวัดในพื้นที่

๓. ขอบเขตการดำเนินงาน

สำนักงานกิจการยุติธรรมจะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานให้คำปรึกษาและร่วมเรียนรู้การขับเคลื่อนพร้อมกับสำนักงานยุติธรรมจังหวัดโดยมีจุดมุ่งหมายให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารงานยุติธรรมจังหวัด ที่สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ และแผนพัฒนาจังหวัด โดยทำการศึกษาวิเคราะห์บทบาทการดำเนินงาน ของ กพยจ. ในพื้นที่ และขับเคลื่อนการดำเนินงาน กพยจ. โดยการนำต้นแบบ (Model) ไปใช้ในพื้นที่จังหวัดต้นแบบ

๔. แนวคิดในการสร้างตัวแบบ (Model) ขับเคลื่อนการดำเนินงานของ กพยจ.

การสร้างตัวแบบ (Model) ขับเคลื่อนการดำเนินงานของ กพยจ. เกิดจากแนวความคิดที่สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เล็งเห็นความสำคัญที่จะให้มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ กพยจ. ทั่วประเทศ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผลการศึกษาข้อมูลโครงการประมวลผลข้อมูลคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.)^๑ ซึ่งได้มีการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลการปฏิบัติงานของ กพยจ. ทั่วประเทศ เพื่อหาประเด็นสำคัญในการกำหนดทิศทางของการพัฒนากระบวนการยุติธรรม ได้ค้นพบประเด็นสำคัญที่ควรนำมาพิจารณาในการแก้ไขปัญหาและการขับเคลื่อนการพัฒนา กพยจ. ดังนี้

๑) ผลการดำเนินงานของ กพยจ. ในภาพรวมตามภารกิจด้านต่างๆ พบว่าอยู่ในเกณฑ์ดี ไม่ว่าจะเป็นการขับเคลื่อนการบริหารงาน กพยจ. (Logistic) และการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในพื้นที่ (Function/Service) (มีค่าคะแนนเฉลี่ย ๘๕.๙ และ ๘๒.๓ ตามลำดับ) แต่อย่างไรก็ตาม พบว่ายังมีปัญหาในการขับเคลื่อนภารกิจด้านการขับเคลื่อนนโยบายภายในพื้นที่ (Agenda) และการรายงานข้อมูลการดำเนินงานในพื้นที่ (Monitoring) (มีคะแนนเฉลี่ย ๖๓.๘ และ ๖๑.๖ ตามลำดับ)

๒) การขาดข้อเสนอแนะและการขับเคลื่อนนโยบาย/กิจกรรม/มาตรการ/โครงการต่างๆ ไปสู่การปฏิบัติ จากรายงานพบว่า กพยจ. ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการนำสถิติหรือข้อมูลที่มีไปทำการวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อนำไปสู่ข้อเท็จจริงของปัญหาสำคัญของสถานการณ์ต่างๆ ในพื้นที่ ส่งผลให้ภาพรวมการดำเนินงานในภารกิจของ กพยจ. ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๓) กรอบภารกิจด้านการสร้างความปรองดอง/ป้องกันความขัดแย้งมีความไม่ชัดเจน และ กพยจ. หลายจังหวัดขาดการดำเนินการในภารกิจนี้ โดยมีสาเหตุมาจากการขาดความเข้าใจในบทบาท ภารกิจและหน้าที่ รวมไปถึงการขาดข้อสั่งการหรือแนวนโยบายที่ชัดเจนจากกระทรวงยุติธรรมเกี่ยวกับรายละเอียดในการดำเนินงานของ กพยจ.

๔) การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวงยุติธรรมกับ กพยจ. อยู่ในเกณฑ์ดี แต่หากเป็นความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกกระทรวงยุติธรรม กพยจ. ยังไม่ได้เข้าไปบูรณาการในส่วนนี้ เพราะถูกมองว่าเกิดความซ้ำซ้อนกับภารกิจของหน่วยงานอื่น

๕) การขาดงบประมาณจังหวัดในระดับการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติจนถึงการติดตามประเมินผล รวมไปถึงปัญหาการของงบประมาณเพื่อบรรจุลงแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด โดยหลายจังหวัดมิได้ให้ความสำคัญกับการให้งบประมาณของ กพยจ. และ กพยจ. เองไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนหรืองบประมาณในระดับกลุ่มจังหวัด

๖) การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของ กพยจ. ตามคำสั่งของกระทรวงยุติธรรม ยังไม่สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานที่ตอบสนองต่อการปฏิบัติการได้อย่างแท้จริง

๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานของ กพยจ. ดังจะเห็นได้จากการไม่เข้าร่วมเป็นประธานในการประชุม กพยจ.

๘) การขาดระบบขับเคลื่อนและความเชื่อมโยงจาก กพยจ. ไปสู่ กพยช. กล่าวคือ ยังไม่ปรากฏช่องทางในการสะท้อนปัญหาต่างๆ หรือการนำเสนอปัญหาข้อขัดข้องด้านกระบวนการยุติธรรมที่พบ ไปสู่การแก้ปัญหาในระดับนโยบายจากล่างขึ้นบน (Bottom up)

นอกจากนี้ จากการที่สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพยช. มีหน้าที่ในการจัดทำและขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ซึ่งเป็นแผนที่ใช้เป็นแนวทางสำหรับความร่วมมือในการบริหารงานยุติธรรมระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรมทั้งใน

^๑ พ.ต.ดร.ชวนส์ เงามารและคณะ, โครงการประมวลผลข้อมูลคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.), (สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม: กรุงเทพมหานคร, ๒๕๖๓)

ระดับส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งที่ผ่านมายังพบว่า การขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ลงไปในระดับพื้นที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึงและเป็นรูปธรรม

ดังนั้น สำนักงานกิจการยุติธรรม จึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานของ กพยจ. เพื่อใช้เป็นกลไกการดำเนินงานจากส่วนกลางลงสู่ระดับพื้นที่ โดยกำหนดให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารงานยุติธรรมจังหวัด ที่สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ และแผนพัฒนาจังหวัด รวมถึงสถานการณ์ด้านกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัด เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนนโยบาย/กิจกรรม/มาตรการ/โครงการต่างๆในพื้นที่ และนำไปบรรจุลงในแผนพัฒนาจังหวัด สำหรับขอรับการสนับสนุนงบประมาณในจังหวัดต่อไป

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น สำนักงานกิจการยุติธรรม จึงได้ดำเนินการพัฒนาและสร้างตัวแบบ (Model) ขับเคลื่อนการดำเนินงานของ กพยจ. ซึ่งประกอบด้วย ๒ กระบวนการหลัก คือ

๑) การค้นหาตัวแบบ (Model) ที่เหมาะสม โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ในพื้นที่ ได้แก่ ข้อมูลสถิติที่เกี่ยวข้องในด้านกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่ นโยบายผู้บริหาร แผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ที่เป็นปัจจัยสำคัญ แล้วจึงนำไปสู่การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อสรุปของตัวแบบ ที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานสำคัญในการจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารงานยุติธรรมที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของแต่ละพื้นที่

๒) การนำตัวแบบ (Model) ไปใช้ โดยการนำไปทดสอบ/ทดลอง/พิสูจน์ เพื่อจัดทำเป็นข้อมูลชุดความรู้ (Lesson Learned) ที่สามารถสรุปผลการนำตัวแบบไปปฏิบัติงานจริงในพื้นที่จังหวัดต้นแบบที่ได้รับการคัดเลือก ๔ จังหวัด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากชุดความรู้ในแต่ละพื้นที่นั้นจะเป็นส่วนหนึ่งในรายงานข้อมูลการดำเนินงานในพื้นที่ เพื่อส่งต่อยังหน่วยงานและผู้บริหารระดับสูงในลักษณะล่างขึ้นบน (Bottom Up) ใช้เป็นกลไกการเชื่อมต่อข้อมูลการดำเนินงานของ กพยจ. ไปสู่การพิจารณาของ กพยช. เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาและกำหนดนโยบายด้านกระบวนการยุติธรรมต่อไป

๕. เกณฑ์การคัดเลือกจังหวัดต้นแบบ

จังหวัด ต้นแบบ	เกณฑ์การคัดเลือกจังหวัดต้นแบบ (๑) - (๓)			
	(๑) ประเภทกลุ่มจังหวัด		(๒)*ผลคะแนนเฉลี่ยการขับเคลื่อน กพยจ. (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓)	(๓) การกระจาย ภูมิภาค
	**สยจ. ๑๘ แห่ง ตามกฎหมายกระทรวงฯ	สยจ. ๕๘ แห่ง	(๒.๑) จำนวนการจัดประชุมตามแผน (๒.๒) การบรรจุในแผนฯ (๒.๓) การได้รับงบประมาณ	
๑. กุเกี๋ย	✓		๑๐๗ (ปานกลาง)	ภาคใต้
๒. สุโขทัย		✓	๑๗๓ (สูง)	ภาคเหนือ
๓. นครพนม		✓	๙๓ (ปานกลาง)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๔. ราชบุรี	✓		๑๙๓ (สูง)	ภาคกลาง

หมายเหตุ

* ข้อมูลผลคะแนนจากกองประสานราชการยุติธรรมยุติธรรมจังหวัด (ปสจ.)

** สำนักงานยุติธรรมจังหวัด ๑๘ แห่ง ที่กำหนดตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงยุติธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

๖. ระยะเวลาดำเนินงาน

: ตุลาคม ๒๕๖๓ - กันยายน ๒๕๖๔

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ :

๑. กพยจ. มีแผนยุทธศาสตร์การบริหารงานยุติธรรมจังหวัด ที่สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติและแผนพัฒนาจังหวัด ที่สามารถนำไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินงานภายในจังหวัด
๒. ถ่ายทอดและขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติไปสู่ในระดับพื้นที่

๘. ผลผลิต :

๑. ตัวแบบ (Model) ขับเคลื่อนการดำเนินงานของ กพยจ.
๒. แผนยุทธศาสตร์การบริหารงานยุติธรรมจังหวัด
๓. ชุดความรู้ (Lesson Learned) การขับเคลื่อน กพยจ.

๙. ผลลัพธ์

๑. แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติได้รับการถ่ายทอดลงในระดับพื้นที่ และมีการขับเคลื่อนโดยใช้กลไก กพยจ.
๒. มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านกระบวนการยุติธรรมจากพื้นที่สู่ กพยช. ในลักษณะล่างขึ้นบน (Bottom up)